

KROPSWOLDE – PROTESTANTSE KERK NEDERLAND

In het begin van de 13^e eeuw bezat het dorp *Crepeswald* oftewel Kropswolde al een parochiekerk. Deze kerk was de voorloper van de huidige dorpskerk. Het jaar waarin de eerste kerk zou zijn gebouwd is niet bekend, wel is bekend waarin voor het eerst over de kerk wordt geschreven. In een lijst, een regest met de datering *tusschen 1337 december 26 en 1338 december 25* draagt paus Benedictus aan de abt van het klooster Ihlow op te bewerkstelligen dat het klooster te Rottum afstand zou doen van haar recht op de parochiekerk te Kropswolde. De parochiekerk werd na de Reductie van 1594 een gereformeerde dorpskerk totdat ze in 1773 gesloopt werd vanwege instortingsgevaar. Alleen de vrijstaande toren van de oude kerk bleef gespaard. Meestertimmerman Geert Bonsema was verantwoordelijk voor de bouw van de nieuwe kerk, die in december 1773 in gebruik werd genomen.

De kerk, een eenvoudige, driezijdig gesloten zaalkerk, staat op een kerkhof. De muren worden gestut met ingezwenkte steunberen die niet tot aan de dakrand doorlopen. In de muurvlakken tussen de steunberen zitten relatief kleine rondboogvensters. Deze geven de kerk, in combinatie met de niet al te grote toren, een plomp voorkomen.

Deze toren werd in 1888 tegen de westmuur aangebouwd. De oude, vrijstaande toren op het kerkhof met een luidklok uit 1638 werd tezelfdertijd afgebroken. Deze luidklok was gescheurd en werd door de Gebr. van Bergen te Midwolda omgesmolten tot een nieuwe klok die in de nieuwe toren kwam te hangen. Het uurwerk in de nieuwe toren is ook van de hand van de Gebr. van Bergen.

De toren heeft vier geledingen, daarboven een uitkragende balustrade en een ingesnoerde naaldspits. Elke geleding heeft een eigen karakter; dat komt door de ongelijke maatvoering, de qua vorm variërende spitsboogvensters, ronde ramen in de eerste en derde geleding en de combinatie van grote spitse galmgaten met een rondboogfries in de bovenste geleding.

Binnen zien we een eenvoudige ruimte gedekt met een houten tongewelf. In de jaren '50 van de vorige eeuw werd het interieur gesloopt en de opstelling van het meubilair sterk gewijzigd. De oude Louis XV preekstoel werd vervangen door een toentertijd modern exemplaar van blank hout. Bij de restauratie van 1986 werd zowel binnen- als buitenkant van de kerk en de toren aangepakt. Toen is ook de monumentale preekstoel met klankbord uit het begin van de 19e eeuw geplaatst. Zo kreeg deze preekstoel, afkomstig uit de in 1984 afgebroken kerk van Weiwerd, een nieuwe bestemming. De 'nieuwe' kerkbanken kwamen uit de voormalige Sionskerk te Groningen. In de vloer van de kerk vinden we een zerk uit 1826 van Ds. Hermannus van Ittersum en twee stenen met de wapens van de familie Scaffer.